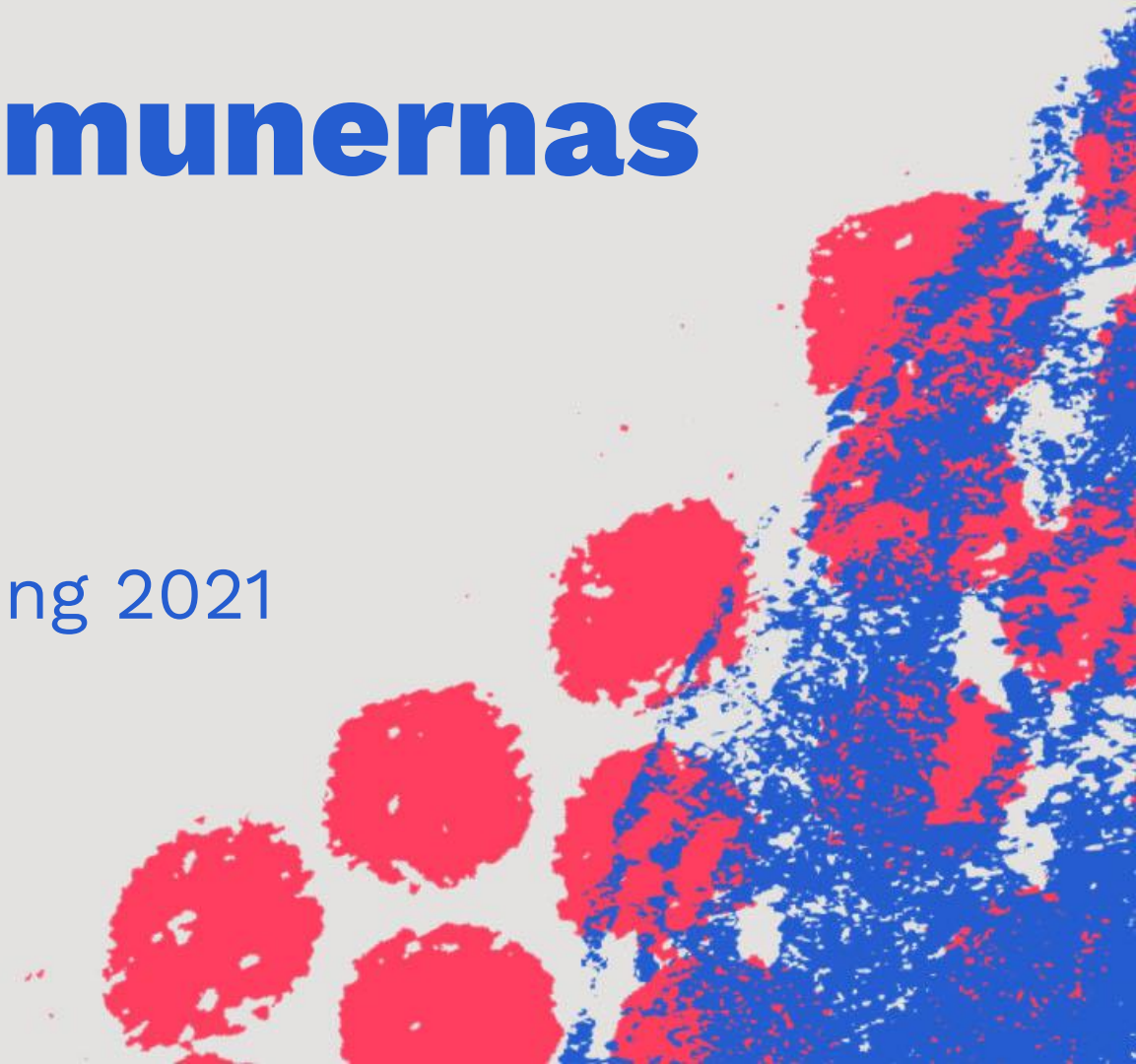

Vad händer i kommunernas klimatarbete?

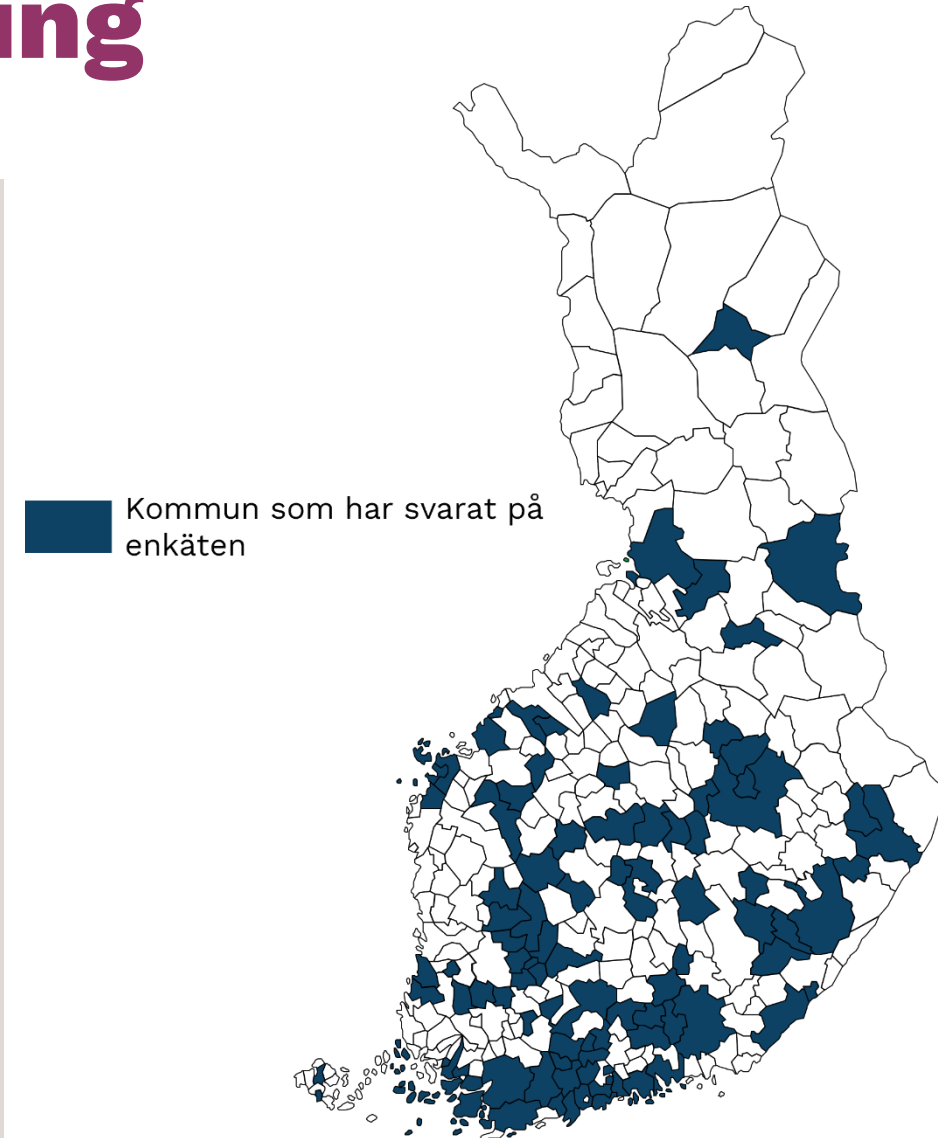
Kommunförbundets klimatudredning 2021

Juuso Puurula

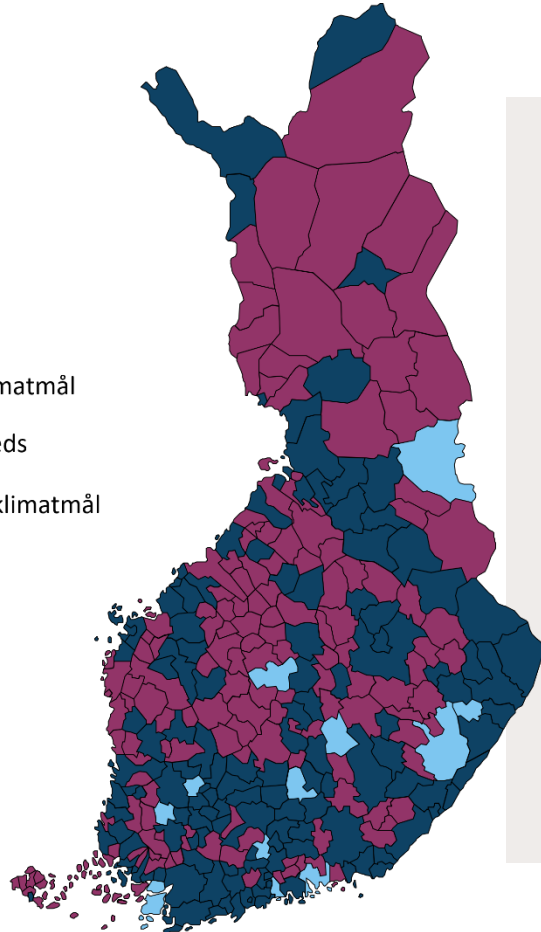

Kommunernas klimatutredning

- Utredningen gjordes i november–december 2021 i form av en webbenkät.
- Enkäten besvarades av 105 personer som tillsammans representerade 96 kommuner.
- I enkäten kartlades kommunernas klimatarbete, organiseringen av arbetet och resursfördelningen, motverkandet av klimatförändringen, anpassningen till klimatförändringen samt klimatarbetets framtid.
- Vi bad att den person som är mest insatt i kommunens klimatarbete skulle besvara enkäten.
- Största delen av respondenterna hade antingen en miljörelaterad titel eller arbetade som sakkunnig i klimatfrågor i kommunen.

Kommunernas klimatmål

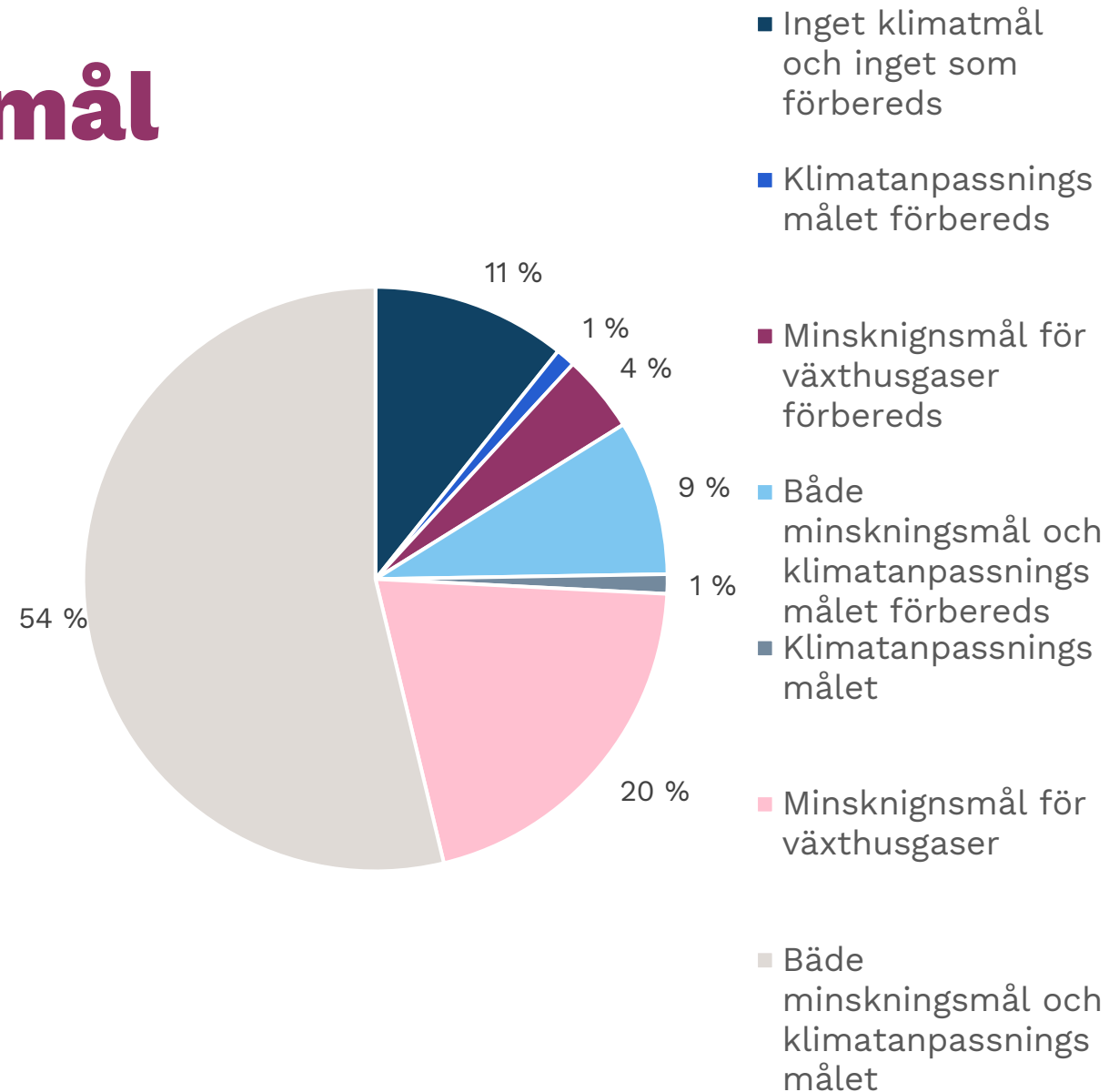
Kommunernas klimatarbete

- 138 kommuner har ett klimatmål
- 11 kommuner bereder ett klimatmål
- Dessa kommuner har cirka 4,5 miljoner invånare.
- Ju större kommun, desto mer sannolikt att den har ett klimatmål.

**80 % av
finländarna
bor i en
kommun med
ett klimatmål**

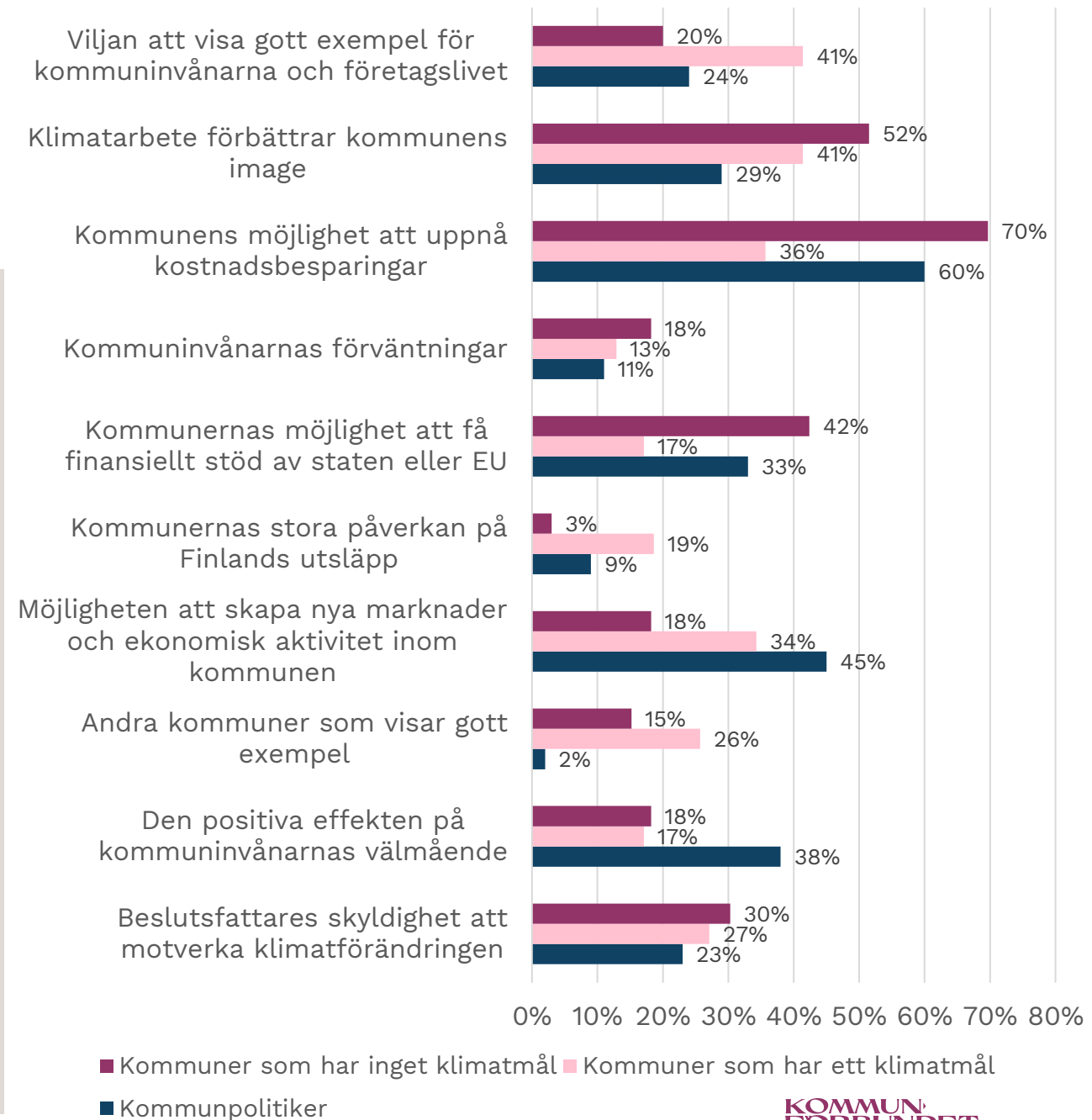
Kommunernas klimatmål

- Av de kommuner som deltog i enkäten har 75 ett klimatmål
- Det vanligaste målet handlade både om motverkande av klimatförändringen och anpassning till den
- Det vanligaste klimatmålet var en utsläppsminskning på 80 procent fram till 2030 (det s.k. HINKU-målet)
- Nästan alla kommuner med klimatmål hade också ett separat klimatprogram
- Den vanligaste orsaken till att man inte hade något klimatmål var brist på resurser

Motivationsfaktorer i klimatarbetet

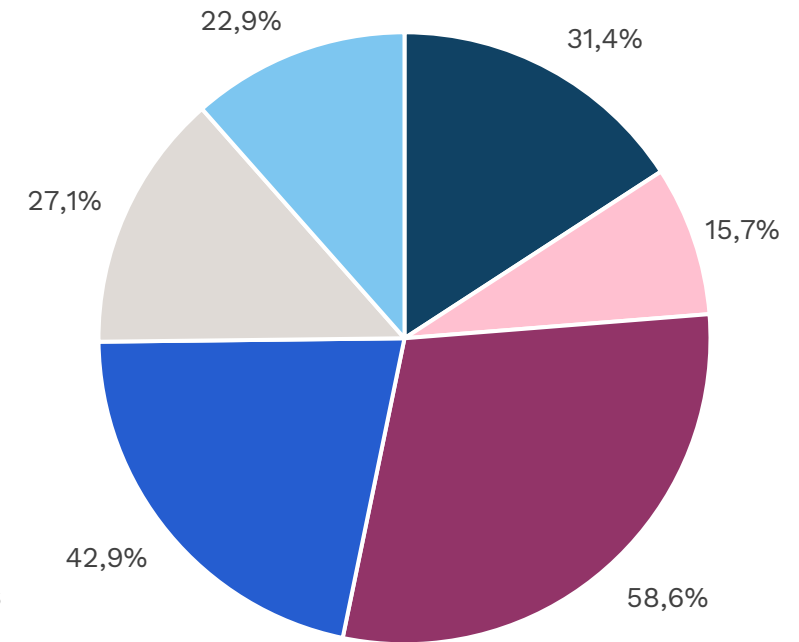
- För kommuner som har klimatmål var den viktigaste motivationsfaktorn för klimatarbetet image och att kunna föregå med gott exempel.
- För andra kommuner kan i synnerhet kostnadsbesparingar öka motivationen för klimatarbete. Även image är en viktig faktor.
- De viktigaste faktorerna för de kommunala beslutsfattarnas motivation (enligt undersökningen Ilmassa ristivetoa) var kostnadsbesparingar samt möjligheten att skapa nya marknader och ekonomisk aktivitet i kommunen.

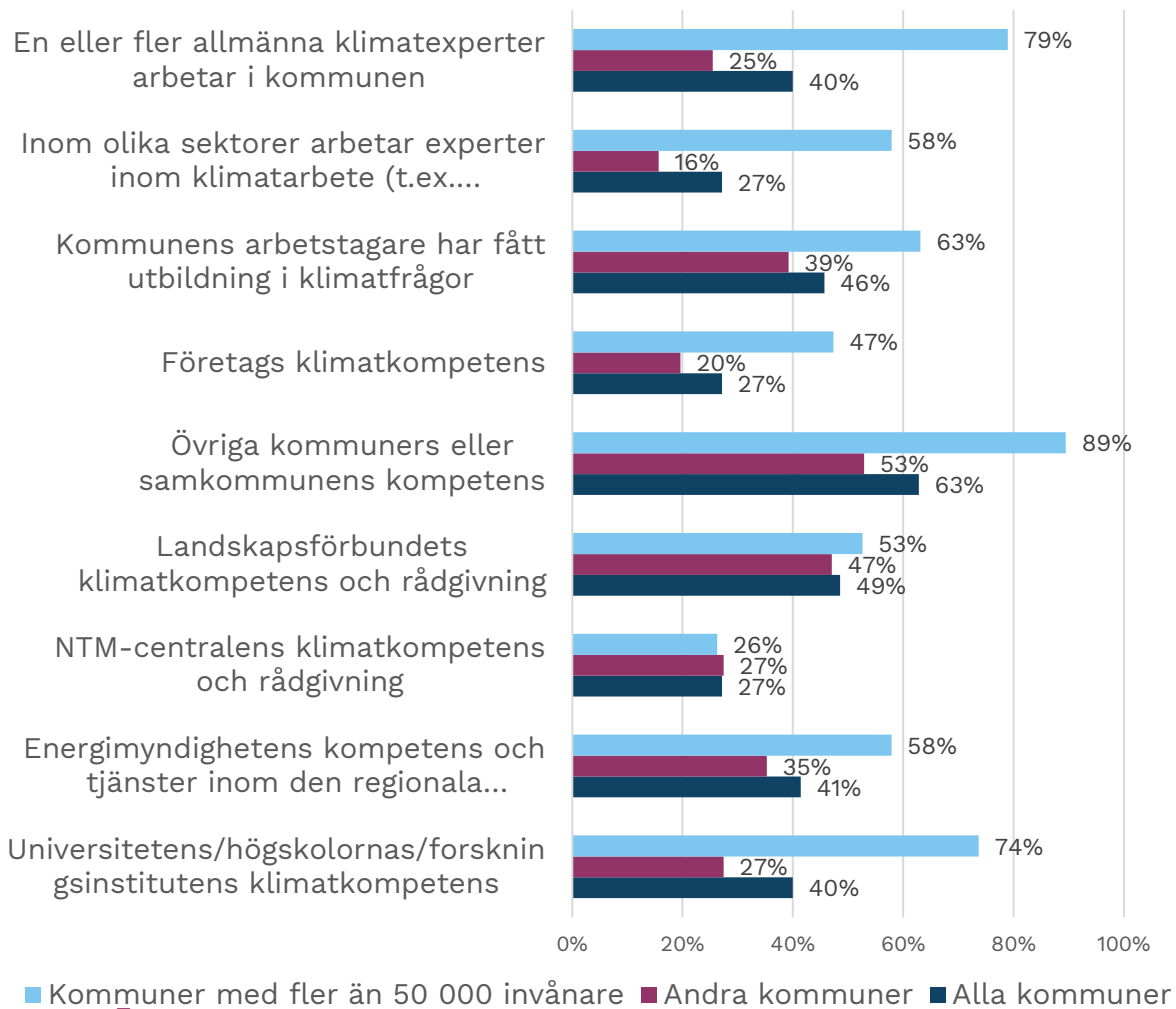
Organiseringen av klimatarbetet

- Miljösektorn är oftast den som ansvarar för organiseringen av klimatarbetet, men organiseringsansvaret har fördelats jämnare i kommunerna sedan Kommunförbundets föregående enkät, som gjordes 2015.
- Klimatarbetet görs vanligtvis vid sidan av det egna arbetet.
- Antalet klimatexperter har dock fördubblats 2015–2021.
- Majoriteten anser att klimatarbetet är en etablerad del av kommunernas vardag.

- Kommunen har anställt en person (t.ex. klimatkoordinator) för klimatarbetet
- Klimatarbetet har anvisats resurser för en deltidsanställd
- Klimatarbete görs vid sidan av det egna arbetet
- Klimatarbetet samordnas av en tvärasektoriell grupp
- Klimatarbetet samordnas av en viss sektor (t.ex. miljötjänster)
- På något annat sätt, hur?

Klimatkompetens i kommunerna

- Kommunerna utnyttjar i första hand varandras klimatkompetens.
- Landskapsförbunden är viktiga samarbetspartner i synnerhet för små och medelstora kommuner.
- De stora städerna utnyttjar i störst utsträckning olika slags klimatkompetens.
- Klimatexperter anställs i synnerhet av större städer.

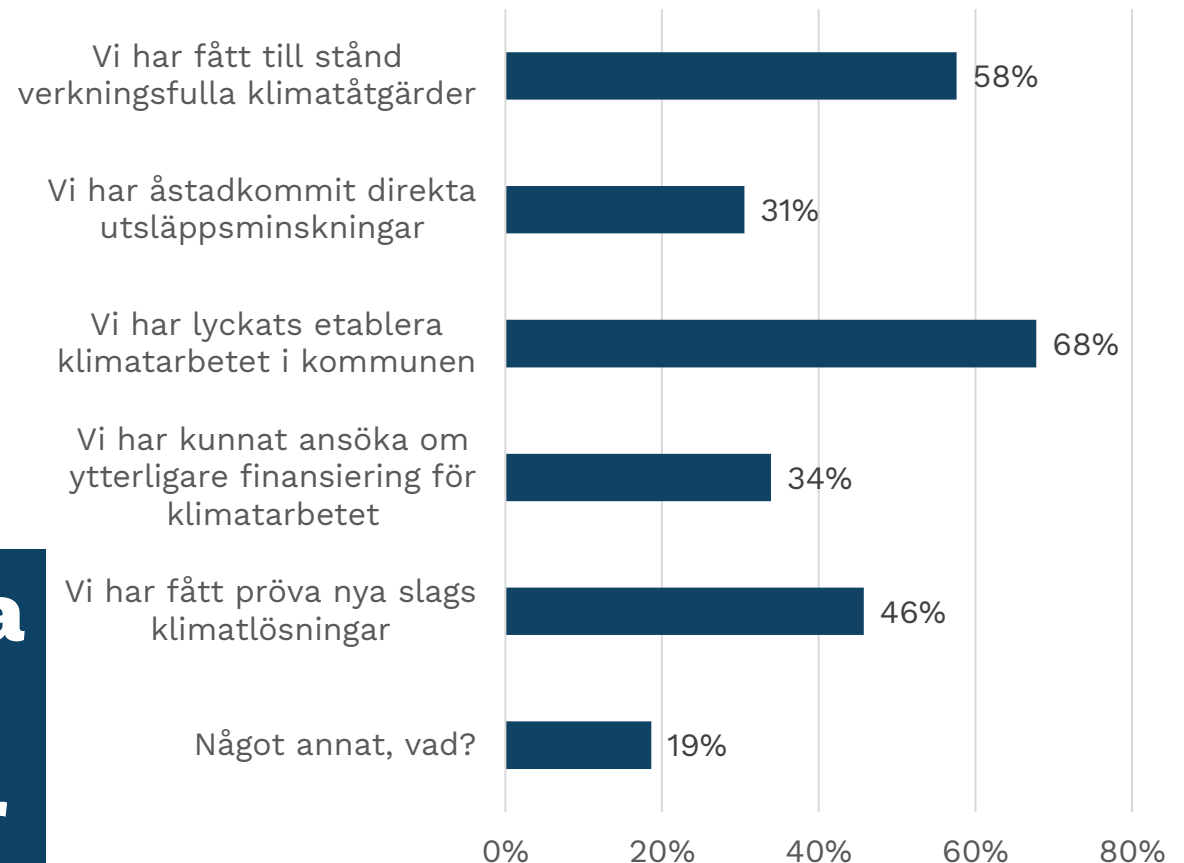
40 % av kommunerna har en klimatexpert

Resurser för klimatarbetet

- För klimatarbetet behövs i synnerhet allmän finansiering ur kommunernas budgetar.
- Med hjälp av projektfinansiering har man kunnat avhjälpa bristen på resurser.
- Klimatarbetet har etablerats i kommunerna tack vare projektfinansieringen.
- Den största orsaken att man inte ansöker om projektfinansiering är brist på personalresurser i kommunen.

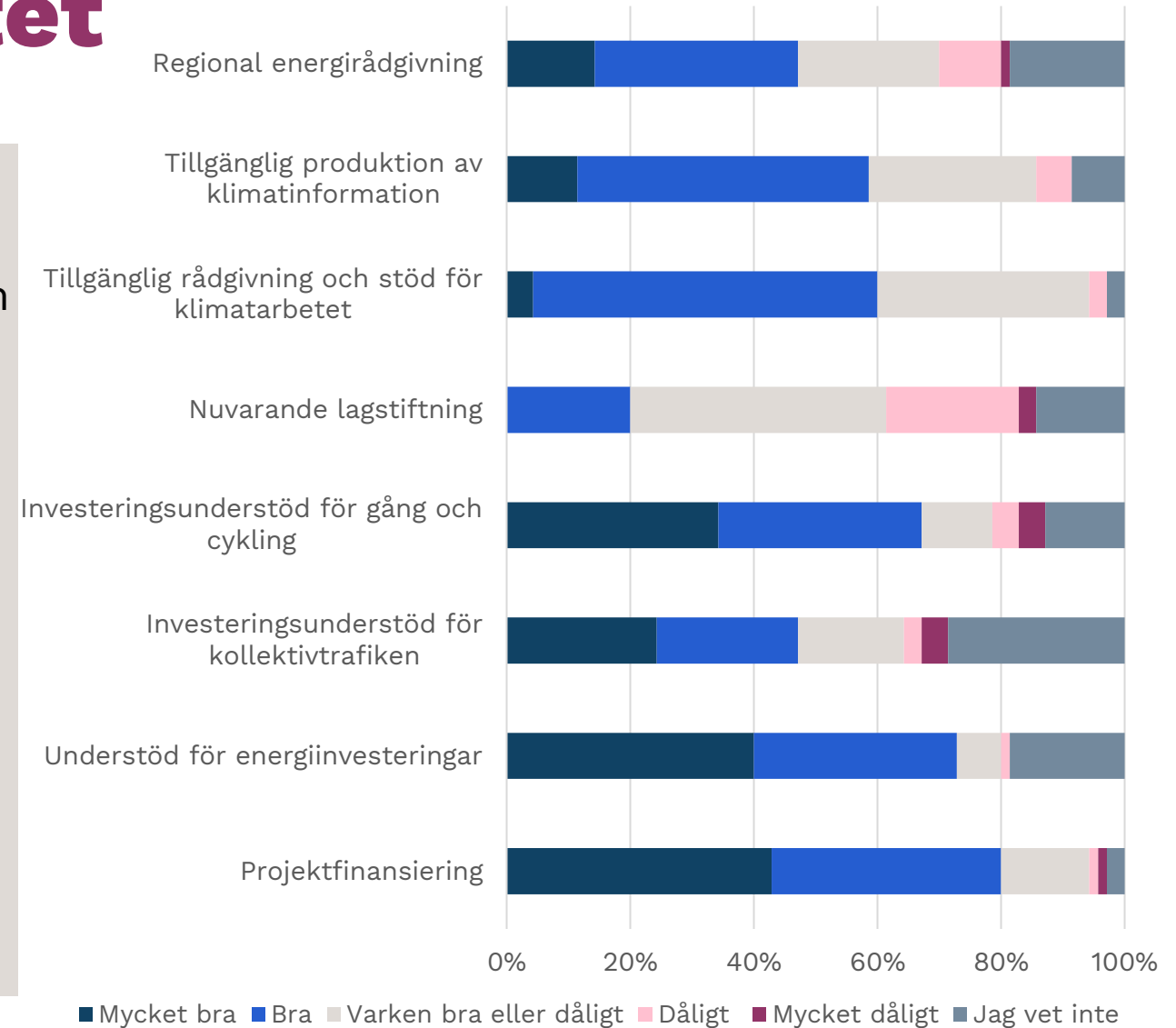
80 % av respondenterna uppgav att klimatarbetets resurser inte räcker till

Fördelar med projektfinansiering

Stöd för klimatarbetet

- Projektfinansieringen ansågs vara den bästa stödformen för kommunernas klimatarbete.
- Också investeringsunderstöd upplevdes som ett bra stödelement.
- I synnerhet den nuvarande lagstiftningen ansågs erbjuda kommunerna svagt stöd för klimatarbetet.
- Bristen på resurser är dock den största utmaningen för kommunerna, och enbart projektfinansiering räcker inte till för en långsiktig utveckling av klimatarbetet.
- Bristerna i lagstiftningen har också ett samband med de resurser som står till förfogande.

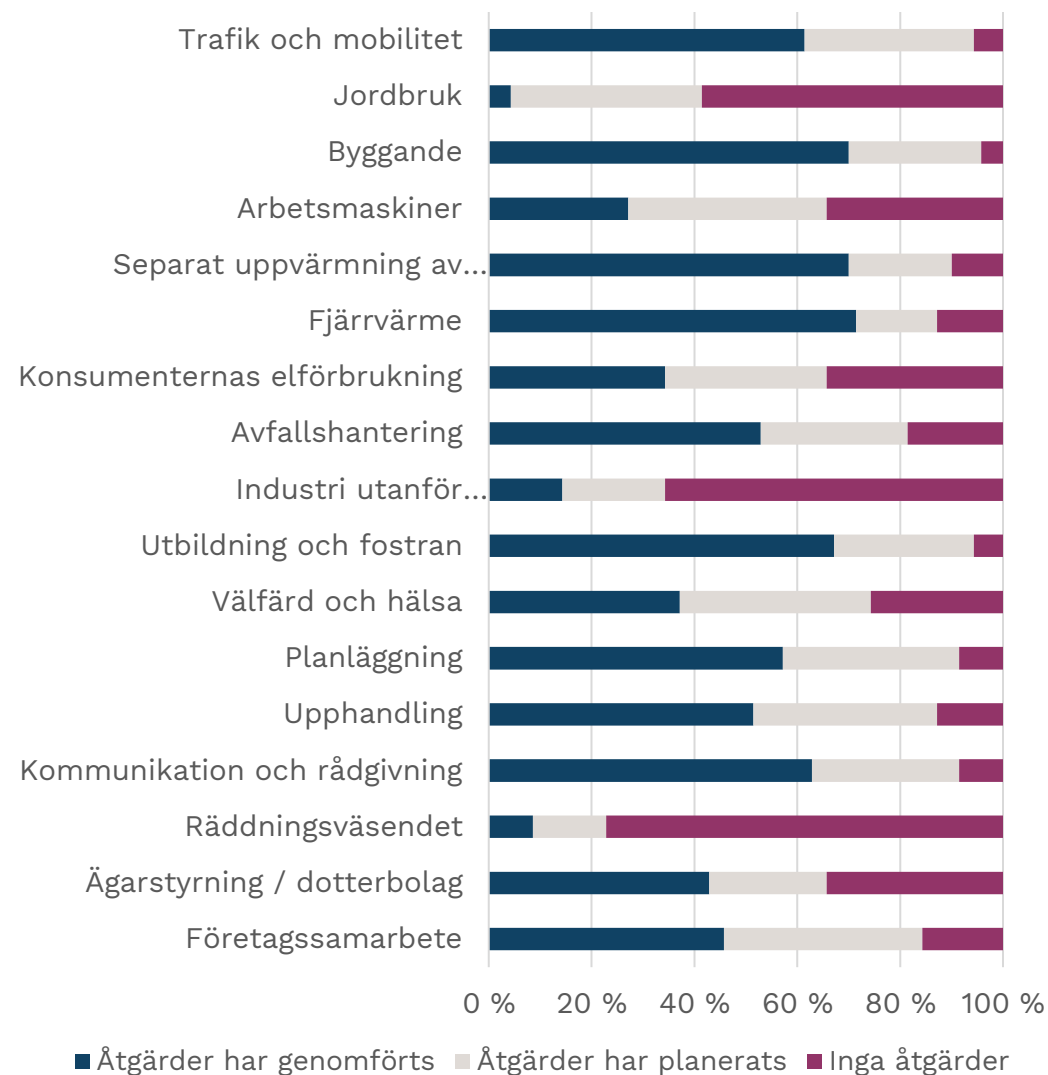
”Lagstiftningen bör kräva att kommunerna utför klimatarbete. Så länge klimatarbetet inte är obligatoriskt kommer det inte att ges resurser för det. Vår stad har haft några projekt för samordning och ledning av klimatarbetet, bara separata enskilda projekt som inte har svarat på behovet av intern samordning inom organisationen eller bristen på ledarskap.”

- Kommunernas klimatenkät, öppna svar

Motverkande av klimatförändringen

- Kommunerna har vidtagit åtgärder för att minska utsläpp, särskilt i anslutning till byggnaders energiförbrukning, trafik, utbildning och kommunikation.
- Åtgärderna i anslutning till byggnaders energiförbrukning har lyckats bäst.
- Åtgärderna för att minska utsläpp från trafiken ansågs oftast vara misslyckade.
- Ju större kommunen är, desto bättre har åtgärderna för att minska utsläpp lyckats.

Åtgärder för att motverka klimatförändringen i kommunerna

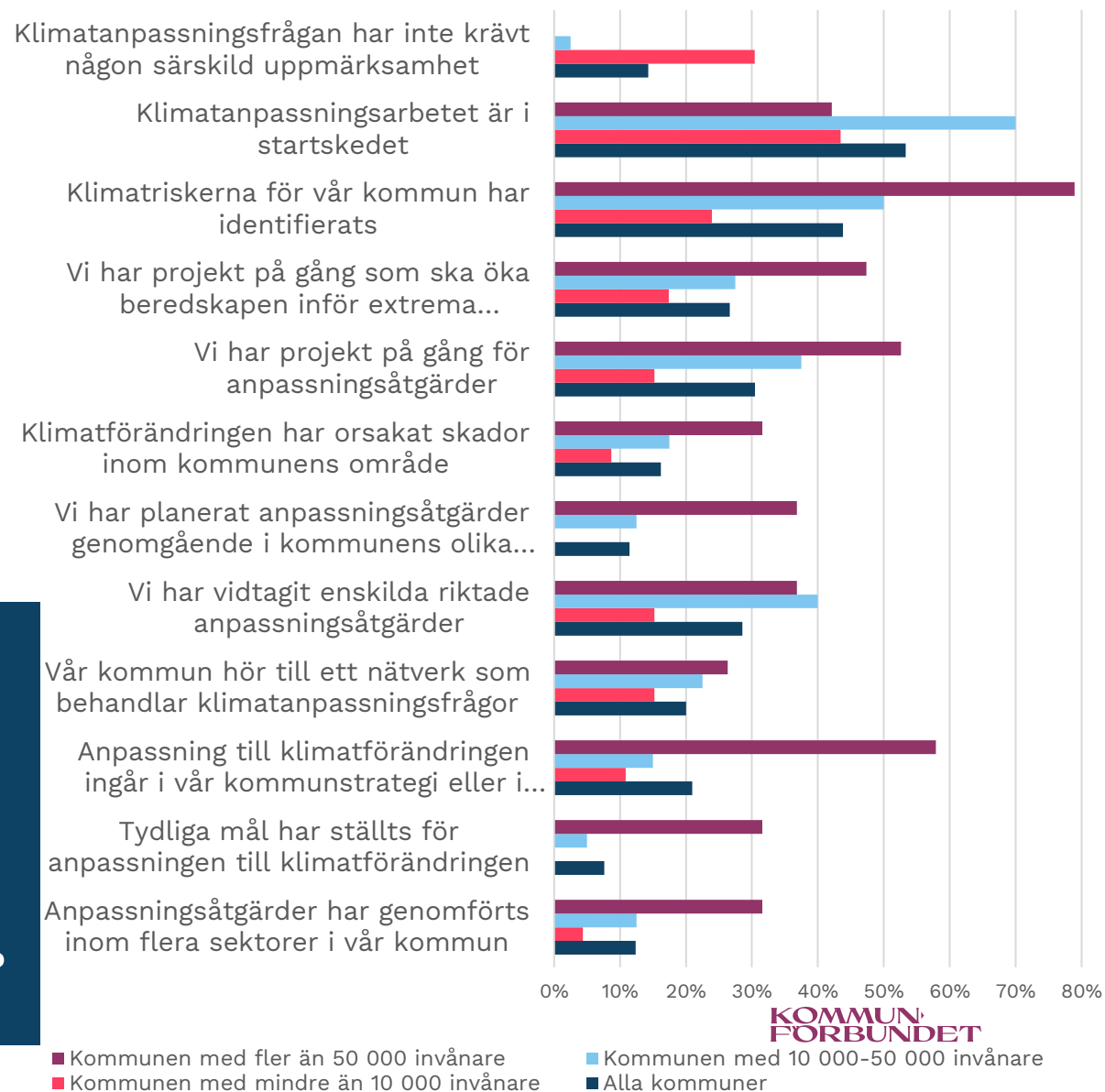
■ Åtgärder har genomförts ■ Åtgärder har planerats ■ Inga åtgärder

Anpassning till klimatförändringen

- Ju större kommun, desto vanligare är det att man arbetar med att anpassa sig till klimatförändringen.
- I de stora städerna är man väl insatt i de risker som klimatförändringen medför för kommunen och anpassningsarbetet är systematiskt.

Anpassning i anslutning till vattenhanteringen är de allra vanligaste åtgärderna i kommunerna.

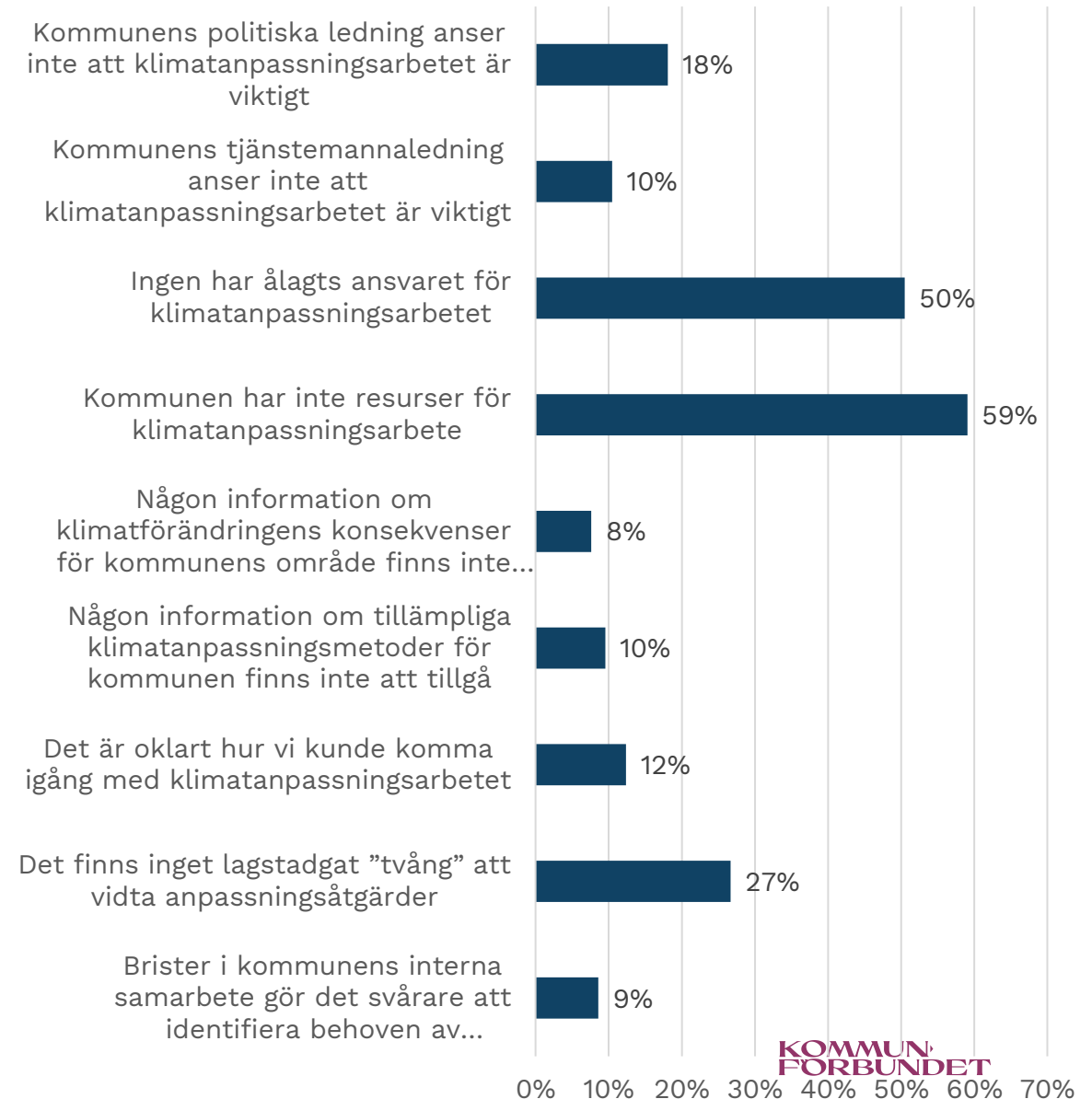
Vad händer inom kommunernas anpassningsarbete?

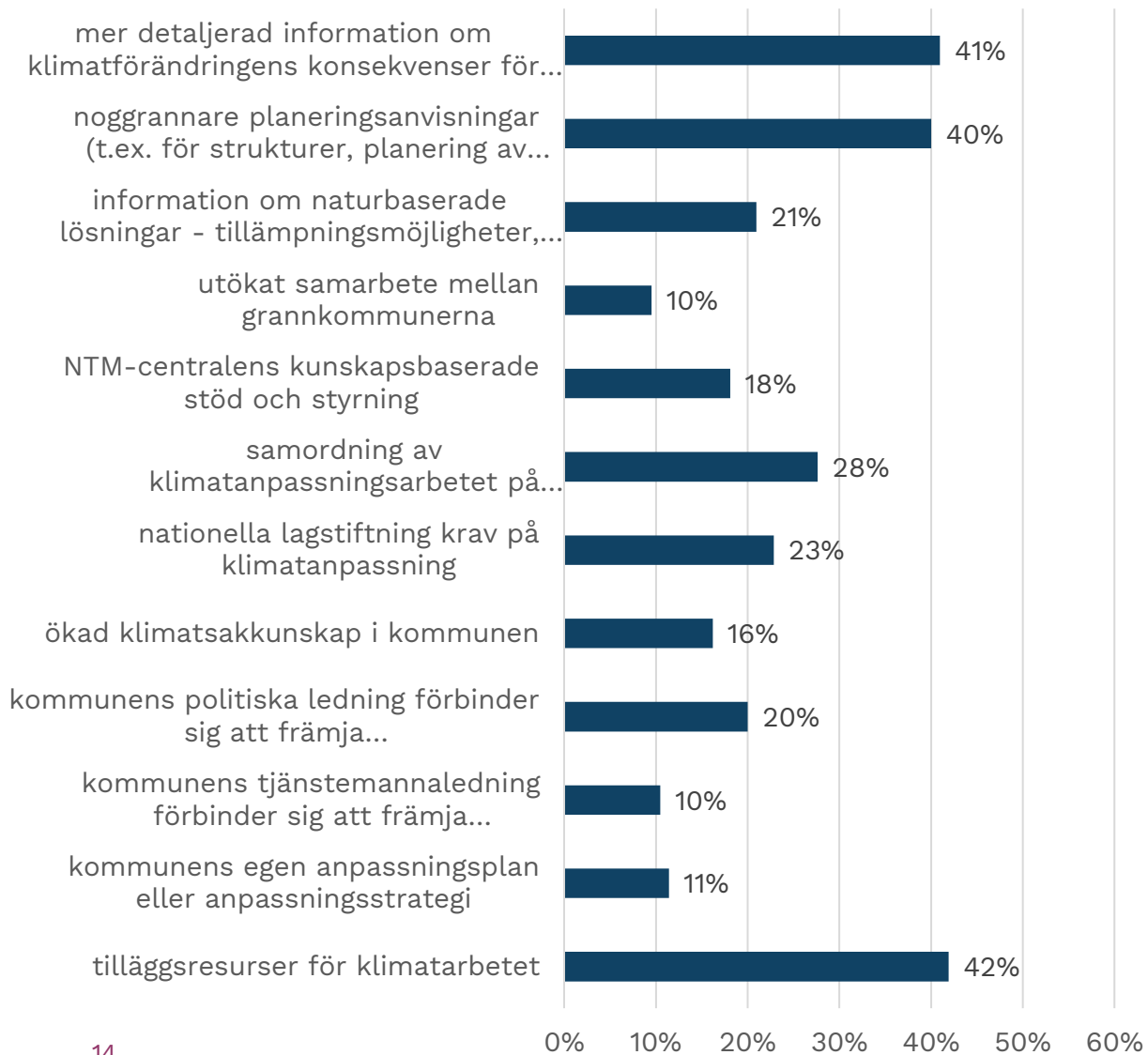
Anpassning till klimatförändringen

- Också i anpassningsarbetet hör den största utmaningen ihop med knappa resurser.
- En klar ansvarsfördelning inom anpassningsarbetet skulle underlätta arbetet.
- Respondenterna berättade också i de öppna svaren att all fokus i klimatarbetet ligger på motverkandet av klimatförändringen, vilket leder till att det inte finns tid eller resurser för anpassning.

Utmaningar i anpassningsarbetet

Kommuns klimatanpassningsarbete skulle stödjas bäst

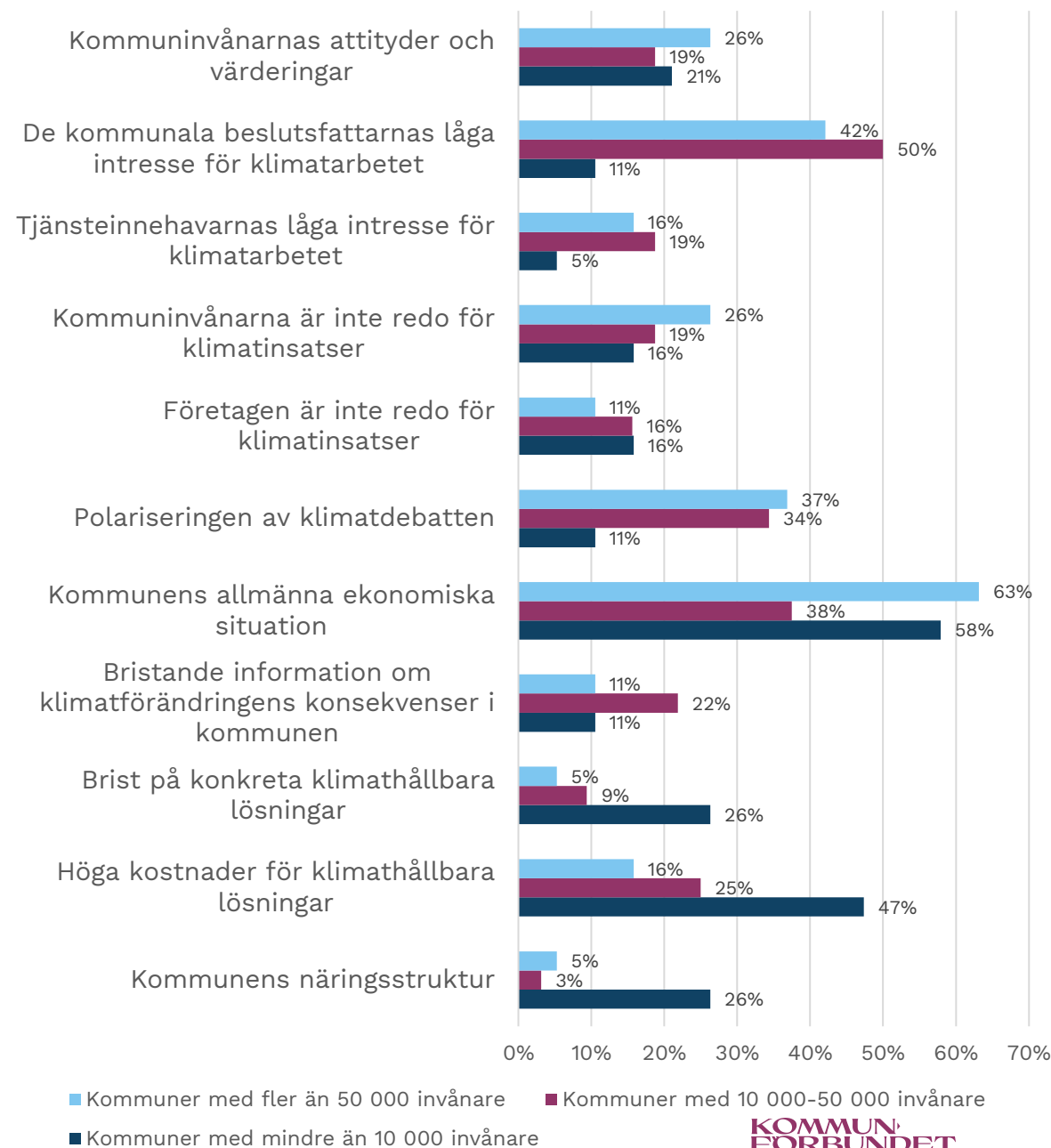

Anpassning till klimatförändringen

- Utöver resurserna behöver kommunerna information om klimatförändringens konsekvenser som stöd för anpassningsarbetet.
- Ett samarbete på landskapsnivå eller inom den ekonomiska regionen kunde underlätta resursutmaningen i anpassningsarbetet.
- Endast stora städer har resurser att producera eller själva ta fram information om klimatförändringens konsekvenser.
- Det är också i huvudsak endast stora städer som samarbetar med högskolor och forskningsinstitut.

Utmaningar i klimatarbetet

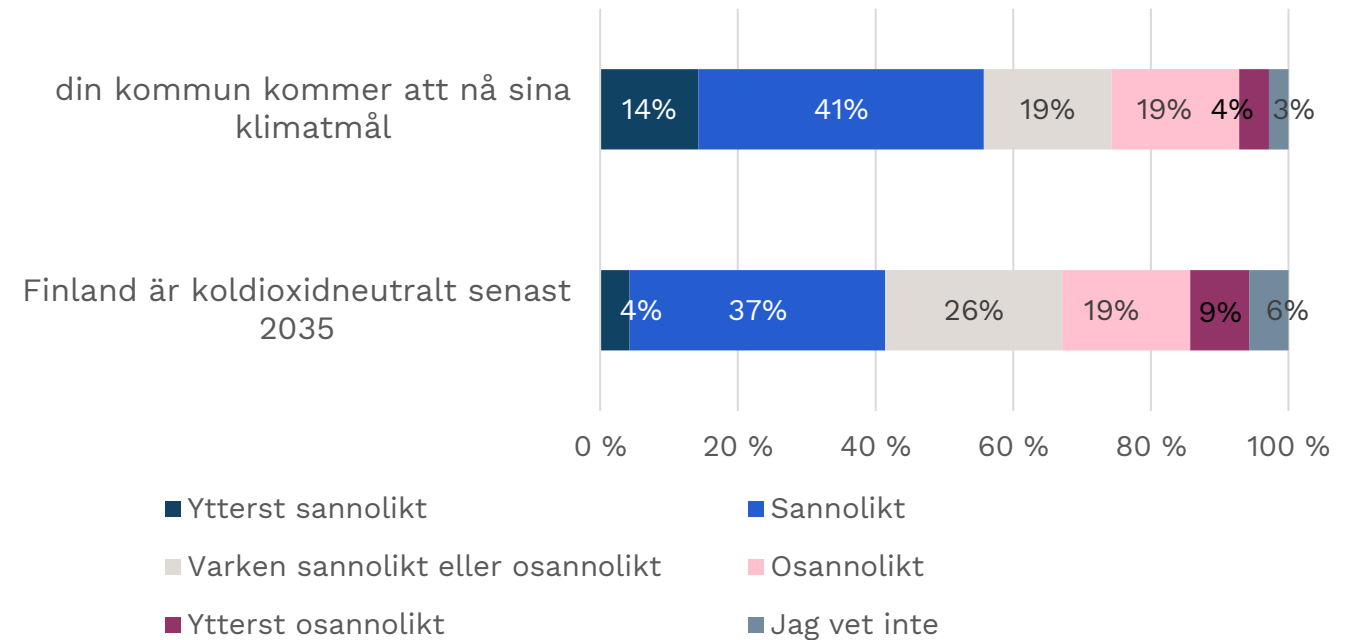
- Den största utmaningen med kommunernas klimatmål är den genomgripande bristen på resurser.
- Också de kommunala beslutsfattarnas ringa intresse och polariseringen av klimatdebatten upplevs som en betydande utmaning när det kommer till klimatmålen.
- I de öppna svaren lyfte man fram svårigheterna när det gäller åtgärderna för att minska utsläppen inom olika sektorer och i synnerhet minskningen av utsläppen från trafiken.

Klimatarbetets framtid

- Kommunerna litar mer på sina egna klimatmål än på det nationella målet.
- Små kommuner har mest tilltro till sina klimatmål.
- Medelstora kommuner var de som förhöll sig mest pessimistiska till Finlands nationella klimatmål.

Hur sannolikt tror du att...

40 % ser det som sannolikt att Finland är klimatneutralt 2035.

Slutsatser

- Kommunernas klimatarbete behöver i synnerhet resurser som inte är beroende av till exempel extern projektfinansiering.
- Cirka en fjärdedel av respondenterna i hela enkäten understödde en mer förpliktande lagstiftning om kommunernas klimatarbete, vilket kunde underlätta resursbristen.
- Sakkunskapen inom klimatarbetet har ökat avsevärt i kommunerna sedan 2015.
- Arbetet med att motverka klimatförändringen har hunnit mycket längre i kommunerna än anpassningen till klimatförändringen.
- Ju större kommun det är fråga om, desto vanligare är det att kommunen utför klimatarbete. Små kommuner har inte lika mycket resurser för klimatarbete som stora städer. Samordning av klimatarbetet inom den ekonomiska regionen eller på landskapsnivå kunde hjälpa också små kommuner att komma igång med klimatarbetet.

The background is an abstract composition of colors and textures. It features a large, bright yellow area on the right side, which transitions into a white, irregular shape. On the left side, there are splatters and streaks of blue and red, creating a dynamic and energetic feel. The overall effect is that of a hand-painted or splattered surface.

KOMMUN FORBUNDET